

Joel Colón Ríos

CONSTITUENT POWER AND THE LAW

Oxford University Press, 2020., pp. 334

Koncept konstituirajuće vlasti predmet je izučavanja ustavnopravnih teoretičara još iz vremena prije donošenja prvih modernih pisanih ustava. Ipak, uzevši u obzir da je posrijedi razmatranje o izvorištu ovlasti za uspostavljanje novoga ustavnog poretka, ne čudi da se promišljanje o ovome konceptu intenziviralo upravo u doba prvih modernih ustavotvoraca krajem 18. stoljeća. Međutim, budući da je svakome ustavnom postavu imanentna dinamična dimenzija u kojoj procesi stvaranja i donošenja novih ustava ni na koji način nisu niti rijetki niti iznimni, jasno da je navedena tema aktualna i danas, posebice stoga što upravo naše vrijeme karakteriziraju brze i velike promjene u svim sferama države i društva pa tako i na području ustavnog uređenja. Knjiga *Constituent Power and the Law* autora Joela Colóna Ríosa upravo daje sustavan uvid u razvoj same ideje konstituirajuće vlasti kroz vrijeme te nužno njezino postojanje i promišljanje o njoj vezuje uz odnos koji postoji između nje i samoga prava i pravnoga poretka.

Knjiga *Constituent Power and the Law* izašla je 2020. godine u izdanju Oxford University Pressa na ukupno 334 stranice. Na samome početku nalazi se Zahvala autora (str. v.), potom slijede Kazalo (str. vii.-viii.) te Popis slučajeva (str. ix.-x.) i Popis pravnih propisa (str. xi.-xiii.). Nakon toga slijedi uvodno poglavlje, "Introduction" (str. 1.-28.) u kojem autor daje uvodnu napomenu o temi svojega rada, izlažući o samoj naravi konstituirajuće vlasti, njezinu karakteru proceduralne aktivnosti te odnosu između izvorne i derivativne konstituirajuće vlasti. Naposljetku, u ovome uvodnom poglavlju autor izlaže i o strukturi same knjige. Nakon uvodnog poglavlja slijedi središnji dio knjige koji se sastoji od ukupno devet poglavlja te zaključka (str. 29.-305.). Na samome kraju nalaze se Popis literature (str. 307.-321.) i Kazalo pojmova (str. 323.-324.). U nastavku ovoga teksta bit će više riječi o poglavljima koja čine središnji dio ove knjige.

U drugome poglavlju "Back to Rousseau" (str. 29.-55.) autor daje uvid u promišljanja koja se već kod Rousseaua mogu naći o konstituirajućoj vlasti, iako, naravno, kod Rousseaua ne možemo eksplicitno naći pojam konstituirajuće vlasti nego njezine obrise pronalazimo u njegovu poimanju uloge neposredne demokracije u procesima društvenog odlučivanja, napose kada je posrijedi neposredna ratifikacija temeljnih zakona od strane samih građana. U idućem poglavlju "Sieyès via Rousseau" (str. 56.-76.) autor razmatra poimanje konstituirajuće vlasti od samoga Sieyèsa koji se, općenito, smatra i prvim autorom koji je u političko-ustavni diskurs i uveo pojam konstituirajuće vlasti kao one putem koje dolazi do stvaranja samoga ustavnog poretka, a nasuprot koje postoji konstituirana vlast koja pripada državnim tijelima čije je djelovanje podređeno samom ustavu. Na ovome mjestu autor zapravo pokazuje na koji je način upravo Rousseau poslužio kao ishodišna točka Sieyèsu pri stvaranju koncepcije konstituirajuće vlasti iako potonji svoju teoriju o

konstituirajućoj vlasti razvija dalje te joj pripisuje izvanpravni karakter s obzirom na to da ona svoje ishodište nema ni u jednome pravnome poretku niti njime može biti regulirana. Upravo u sljedećem, četvrtom poglavlju "Between Law and Revolution" (str. 77.-100.) autor razmatra praktičnu ulogu koju je Sieyèsova koncepcija o konstituirajućoj vlasti odigrala potkraj 18. stoljeća u vremenu Francuske revolucije te stvaranja novoga ustavnog poretka i to ponajprije preko razmatranja djelovanja samoga Sieyèsa tijekom tih revolucionarnih zbivanja.

U petome poglavlju "Of Constituent Nations" (str. 101.-126.) autor najprije izlaže o teorijskom razlikovanju između nacionalnog i narodnog suvereniteta. Uloga konstituirajuće vlasti u ovome poglavlju promatra se u kontekstu triju povijesnih slučajeva, tj. stvaranja i donošenja ustava Španjolske 1812. godine, Venezuele 1811. te Kolumbije 1886. godine. Potom u sljedećem, šestom poglavlju "The Identity and Limits of the Constituent Subject" (str. 127.-160.) autor donosi raspravu koja se vodila među teoretičarima devetnaestog stoljeća, koja je za svoj predmet imala otkrivanje identiteta konstituirajućeg subjekta. Drugim riječima, postavljalo se pitanje tko je nositelj konstituirajuće vlasti preko koje se donosi i uspostavlja novi ustav te koja je uloga naroda odnosno građana u tome procesu. U sedmom poglavlju "Rejecting Constituent Power" (str. 161.-185.) Colón Ríos iznosi razmišljanja onih autora koji su negirali postojanje konstituirajuće vlasti kako je ona poimana nakon Francuske revolucije. Prvu skupinu čine oni autori koji zastupaju tezu o povijesnom ustavu, odnosno ustavu koji je uvijek rezultat dugog povijesnog procesa pa stoga ni ne može biti jednostavno i odjednom stvoren i donesen. Drugu skupinu čine autori koji su zastupali tezu da samo tijela državne vlasti imaju ovlast donošenja i promjene ustava. Osmo poglavlje "The Material Constitution" (str. 186.-225.) predstavlja promišljanje nekolicine autora (poput Haurioua, Kelsena, Schmitta, Hellera i Mortatia) o materijalnome ustavu kao skupu temeljnih ustavnih normi nekoga ustavnog poretka te njegovu odnosu naspram koncepta konstituirajuće vlasti. U devetome poglavlju "Sovereignty and Dictatorship" (str. 226.-261.) autor piše o vezama, ali i razlikama između suvereniteta i konstituirajuće vlasti dok u predzadnjem, desetom poglavlju "The Juridical People" (str. 262.-294.) razmatra one primjere u kojima koncept konstituirajuće vlasti naroda igra ulogu u stvarnom ustavnom životu i praksi. Naposljetku u završnome poglavlju ovoga rada "Conclusion" (str. 295.-305.) autor sumira zaključke do kojih je došao u ovoj knjizi.

Na kraju možemo zaključiti kako navedeni naslov predstavlja vrijedan doprinos sve aktualnijoj raspravi o samoj naravi konstituirajuće vlasti u okviru razumijevanja ustavnoga poretka, kao i njezine uloge u njemu. Nema sumnje kako će sam koncept konstituirajuće vlasti i u vremenu pred nama predstavljati živo područje ustavnopravne znanosti pa će upravo zato ova knjiga, koja sadrži teoretske postavke i primjere praktične primjene navedenog koncepta, svakako dobro doći svakome tko u svome području interesa ima izučavanje procesa donošenja, ali i promjene ustava.

Vedran Zlatić, mag. iur.